

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8To/101/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7521010462
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Michalanský
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7521010462.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Michalanského a sudcov JUDr. Daniely Mitterpákovéj a JUDr. Miroslava Osifa, na verejnom zasadnutí konanom dňa 29. novembra 2022, v trestnej veci proti obžalovanému N. D., pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., o odvolaní obžalovaného a poškodených proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 16. mája 2022 sp. zn. 3T/83/2021 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e/, f/, ods. 2 Tr. por. z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a vo výroku o náhrade škody ohľadne poškodených F. A., nar. 2. 4. XXXX a H. A., nar. 2. 7. XXXX.

Obžalovanému N. D., nar. 9. 7. XXXX v J., trvale
bytom N. XXX/XX, A.
pri H., okres J. - okolie

u k l a d á

podľa § 149 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/, l/ Tr. zák., § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere
2 (dvoch) rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., § 50 ods. 1 Tr. zák. výkon trestu odňatia slobody podmienčne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dvoch) rokov.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. ukladá obžalovanému trest zákazu činnosti riadenia motorových vozidiel každého druhu vo výmere 2, 5 (dva a pol) roka.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ukladá obžalovanému povinnosť nahradiť poškodenému F. A., nar. 2. 4. XXXX, trvale bytom D. XX, okres J. - okolie škodu z titulu nemajetkovej ujmy vo výške 4000 (štyritisíc) eur a H. A. nar. X. X. XXXX, trvale bytom D. XX, okres J. - okolie škodu z titulu nemajetkovej ujmy vo výške 4000 (štyritisíc) eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. poškodených F. A., nar. 2. 4. XXXX a H. A., nar. 2. 7. XXXX so zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody odkazuje na civilný proces.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice - okolie rozsudkom zo dňa 16. mája 2022 sp. zn. 3T/83/2021 obžalovaného N. D. uznal vinným pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 02.02.2021 v čase okolo 06.40 hod, na ceste 1/20 v obci Budimír pri stavebninách v okrese Košice - okolie, ako vodič osobného motorového vozidla továrenskej značky FORD S-MAX, evidenčného čísla J nedal prednosť chodcovi F. A., nar. XXXX, ktorý sa pohyboval na riadne vyznačenom priechode pre chodcov z jeho pohľadu zľava doprava, v dôsledku čoho na priechode pre chodcov prednou časťou narazil do chodca, následkom čoho ten utrpel ťažké viacnásobné zranenie hlavy, viacnásobné zranenia krčnej chrbtice, viacnásobné zranenia hrudníka a hrudníkovej chrbtice, viacnásobné zranenia panvy, krvácanie do moču pri pomliaždení močového mechúra, malé krvácanie do dutiny brušnej pri zlomenine panvy, viacnásobné zranenia horných a dolných končatín, s následným vznikom obojstranného lalôčkového zápalu pľúc a zlyhaniu srdcovocievnej a dýchacej činnosti, v dôsledku ktorých F. A. dňa XX.XX.XXXX zomrel, pričom N. D. týmto konaním porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 4 ods. 1, písm. f/ Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v platnom znení.

Súd ho za to odsúdil podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. j/, písm. l/ Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 2,5 /dva a pol/ roka.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona a § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa mu výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 3,5 /tri a pol/ roka, počas ktorej súd uložil probačný dohľad.

Podľa § 51 ods. 4 písm. h/ Trestného zákona uložil obžalovanému povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovnému programu zameranému na bezpečnosť v cestnej doprave a predchádzaniu dopravným nehodám.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd uložil obžalovanému trest zákazu činnosti riadenia motorových vozidiel každého druhu vo výmere 3,5 /tri a pol/ roka.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku je obžalovaný povinný zaplatiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni a.s. so sídlom Bratislava, Panónska cesta 2, Bratislava, IČO XX XXX XXX škodu v sume 16 424, 18 eur /šestnásťtisícštyristodvadsaťštyri eur a osemnásť centov/.

Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodenú Všeobecnú zdravotnú poisťovňu a.s. so sídlom Bratislava, Panónska cesta 2, Bratislava, X. XX XXX XXX so zvyškom uplatneného nároku odkázal na civilný proces.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodeného F. A. nar. X.X.XXXX, trvale bytom D. XX, okres Košice - okolie a poškodenú H. A. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, okres Košice - okolie s uplatnenými nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku po jeho vyhlásení, odôvodnení a po poučení o možnosti podať opravný prostriedok, obžalovaný a poškodení podali odvolanie.

V písomných dôvodoch odvolania obžalovaný uviedol, že sa nestotožňuje s výmerou podmienene odloženého trestu odňatia slobody (2 a pol roka), s uložením primeranej povinnosti podrobiť sa výchovnému programu ako ani s výmerou uloženého trestu zákazu činnosti.

Poukázal na závery súdnej praxe, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To/21/2018 z 31. mája 2018, podľa ktorého pri podaní odporu voči trestnému rozkazu zo strany obžalovaného síce neplatí tzv. zákaz zmeny k horšiemu, avšak aj v takýchto prípadoch je nevyhnutné pristupovať k ukladaniu trestu na hlavnom pojednávaní v prípadoch absencie odporu zo strany prokurátora tak, aby ukladaný trest nebol objektívne vnímaný ako sankcia za to, že obžalovaný vyvolal podaním odporu konanie hlavného pojednávania. Podotýkam, že podľa uvedeného rozsudku má byť trest ukladaný obžalovanému za spáchaný trestný čin, a preto je nevyhnutné, aby prípadné prísnejšie zmeny vo výroku o treste (oproti trestnému rozkazu) boli náležité súdom prvého stupňa odôvodnené a to konkrétnymi okolnosťami (napríklad zmena pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, zistenie

súdu, že obžalovaný spáchal trestný čin v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia o ktorom nemal pri vydávaní trestného rozkazu vedomosť, zistenie, že obžalovanému je nutné ukladať súhrnný trest a podobne).

V jeho veci nenastala žiadna konkrétna okolnosť odôvodňujúca prísnejšie výroky napadnutého rozsudku v porovnaní s výrokmi trestného rozkazu.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je preto možné reálne zistiť, čo viedlo samosudcu k sprísneniu výmery podmienne odkladaného trestu odňatia slobody celkom o pol roka (trestným rozkazom mu bol predmetný trest uložený vo výmere 2 roky, kým napadnutým rozsudkom vo výmere 2 a 1 roka). Uvedené prakticky zapríčinilo nevyhnutnosť uloženia dohľadu probačného a mediačného úradníka a uloženie niektorých z primeraných obmedzení a povinností podľa ust. § 51 ods. 3 a 4 Trestného zákona. S poukazom na rovnakú argumentáciu nie je dôvodné a ani odôvodnené uloženie povinnosti podrobiť sa výchovnému programu. Nie je mu zrejmé, z akého dôvodu mu predmetná povinnosť trestným rozkazom ukladaná nebola, kým na hlavnom pojednávaní považoval samosudca jej uloženie za potrebné. Ani v tejto súvislosti nedošlo k nijakej podstatnej zmene okolností, ktorá by mohla mať za následok ostrejší postih v podobe uloženia tejto povinnosti.

Pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, poukázal, že na hlavnom pojednávaní učinil vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Z konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (stanovisko sp. zn. Tpj 55/2016) pritom vyplýva, že ak možno páchatelovi mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona pri uzavretí a schválení dohody o uznání viny a prijatí trestu, možno tak per analogiam a pri použití argumentu a *minor ad maior* (od menšieho k väčšiemu) vykonať aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku. Je teda zrejmé, že v jeho prípade boli splnené podmienky pre mimoriadne zníženie trestu, čo na hlavnom pojednávaní aj odznelo. Z napadnutého rozsudku však nevyplýva nijaké vysporiadanie sa s uvedenými argumentačnými líniami. Je teda toho názoru, že napadnutý rozsudok je aj v týchto aspektoch nedostatočne odôvodnený.

Pokiaľ ide o povinnosť podrobiť sa výchovnému programu, ďalej uvádza, že uloženie predmetnej povinnosti nie je ani nijako účelné, ani primerané. Podotýka, že za celý svoj život nemá v registri trestov žiaden záznam, pričom v evidenčnej karte vodiča má evidovaný jediný zápis. Z uvedených dôvodov nie je namieste, aby sa mal podrobovať výchovnému programu, ktorý by mal byť zameraný na bezpečnosť v cestnej doprave a predchádzanie dopravným nehodám. Žalovaný skutok predstavuje, ako uvádza aj samosudca, ojedinelé zlyhanie v jeho správaní. S výnimkou žalovaného skutku a jedného zápisu v evidenčnej karte vodiča nikdy neprestúpil pravidlá cestnej premávky a ani trestnoprávnu reguláciu. Nejaví sa preto účelné naprávať ojedinelé pochybenie programom, ktorý by mal byť podľa svojho obsahového zamerania určený primárne recidivistom a viacnásobným dopravným priestupcom.

Za neprimeraný tiež považuje uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá vo výmere 3 a pol roka. Je zamestnaný v spoločnosti VAMEX a.s. ako údržbár, kde pri výkone práce by mal používať aj motorové vozidlo. Po zadržaní vodičského preukazu mu vznikajú v zamestnaní komplikácie, ktoré by mohli potenciálne vyústiť aj do ukončenia pracovného pomeru. Navyše býva so svojou rodinou v Družstevnej pri Hornáde a do práce dochádza do mestskej časti Košice-Nad Jazerom, čo mu tiež spôsobuje problémy s hľadaním alternatívnych spôsobov dopravy.

Je si vedomý, že pri tomto druhu trestnej činnosti je trest zákazu činnosti nevyhnutným dôsledkom, avšak je toho názoru, že pri výmere tohto trestu aj vzhľadom na jeho prácu, čistý register trestov a tiež aj stav registra priestupkov, nepostupoval súd prvého stupňa primerane a uložil mu trest prehnane represívny, nezohľadňujúci aspekt individuálnej, ako aj generálnej prevencie.

Komplexne opätovne poukazuje na ďalšie konkrétne skutočnosti, prioritne na fakt, že v dôsledku dopravnej nehody je v dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti, pretože táto zanechala na jeho psychike značné a dlhotrvajúce stopy. Poškodenému sa listom z apríla 2021 ospravedlnil. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania, je dlhodobo zamestnaný, zamestnávateľom je hodnotený kladne, má maloleté dieťa a dosiaľ nebol riešený komisiou verejného poriadku v mieste bydliska. Podotýka, že od spáchania skutku uplynulo už vyše 19 mesiacov, pričom od tohto momentu sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania. Uvedené skutočnosti nepodporujú sprísnenie trestnej represie v podobe uloženia zvýšeného podmienne odloženého trestu odňatia slobody, ako ani uloženie povinnosti podrobiť sa výchovnému programu, pričom ani trest zákazu činnosti nemožno považovať za primeraný. Za rozhodujúce tiež považuje, že poškodený bohužiaľ taktiež nesie na zavinení dopravnej nehody svoj podiel, nakoľko sa nepozrel na cestu a neprevertil si, či môže bezpečne vstúpiť na priechod pre chodcov. Tiež poukazuje na to, že k poškodeného smrti došlo s odstupom času pol roka po dopravnej nehode, pričom bezprostrednou príčinou smrti bol obojstranný lalôčkovitý zápal pľúc, hoci znalec skonštatoval príčinný vzťah medzi smrťou a následkami zranení z dopravnej nehody.

S poukazom na uvedené argumenty je toho názoru, že uloženie podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody vo výmere 2 a pol roka je neúmerne prísne, pričom uloženie povinnosti podrobiť sa výchovnému programu je maximálne neúčelné. Ani výmera uloženého trestu zákazu činnosti nezohľadňuje špecifiká a okolnosti prípadu. Preto navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 321 Trestného poriadku zrušil a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku aby následne rozhodol vo veci sám a uložil mu primeraný trest.

Prostredníctvom svojho splnomocnenca poškodení F. A. a H. A. v písomných dôvodoch podaného odvolania uviedli, že okresný súd Košice - okolie ich s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces. Týmto postupom súdu dochádza k neúmernému a nadbytočnému zaťažovaniu pozostalých obetí trestného činu. Poškodení budú opätovne konfrontovaní s vinníkom dopravnej nehody, s priebehom nehodového deja a s traumatizujúcimi zážitkami spojenými s úmrtím ich syna, čo v nich opakovane vyvoláva nepríjemné, frustrujúce až depresívne stavy.

Za nesprávne a arbitrárne považujú tvrdenie konajúceho súd o skutočnosti, že by bolo treba na rozhodnutie o povinnosti na náhradu škody vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje potreby trestného stíhania a predĺžilo by ho tak a preto sú poškodení odkázaní na civilné sporové konanie.

Poukazujú na skutočnosť, že nárok na náhradu škody bol kvalifikovane vyčíslený do skončenia vyšetrovania t. j riadne a včas. Vyšetrovateľ PZ vypočul detailne oboch poškodených. Obsahom ich výpovedí sú objektívne a subjektívne skutočnosti, ktoré kvalifikovane a jednoznačne preukazujú výšku škody, ktorá vznikla poškodeným.

Pokiaľ mal konajúci súd pochybnosti o takto ustálenej výške škody mohol a mal vypočítať poškodených, o čo sa ani len v tomto konaní nepokúsil. Preto závery, ku ktorým dospel konajúci súd vo vzťahu k náhrade škody pre poškodených považujeme za nesprávne, nezákonné a najmä nezohľadňujúce skutkový stav veci.

Poškodení - pozostalí rodičia obete trestného činu dôrazne protestujú proti nepravdivým výrokom osočujúcich ich nebohého syna , obete dopravnej nehody, ktoré zazneli na hlavnom pojednávaní dňa 16.05.2022. Jedná sa o tvrdenie o skutočnosti, že "poškodený nebohý F. A. sa pred vstupom na vozovku nepozrel na cestu". Jedná sa o nepravdivú skutočnosť, nakoľko v čase kedy nebohý F. A. vstupoval na vozovku zastavilo iné vozidlo, ktoré mu na vyznačenom priechode pre chodcov dalo prednosť a až následne mu nedalo prednosť vozidlo vinníka dopravnej nehody - obžalovaného. Tvrdenia ktoré tak zazneli na hlavnom pojednávaní dňa 16.05.2022 považujú poškodení - rodičia obete trestného činu za dehonestujúce česť ich nebohého syna a dôrazne protestujú proti takýmto nepravdivým tvrdeniam.

Na základe vyššie uvedeného žiadajú aby Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), d), f) Trestného poriadku zrušil a podľa §322 ods. 1 Trestného poriadku vrátil vec súdu prvého stupňa aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol alebo sám rozhodol.

Na podklade odvolania obžalovaného a poškodených krajský súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil nasledovné.

Po podrobnom preskúmaní predloženého spisového materiálu tak na základe vyhlásenia obžalovaného že je vinný zo spáchania skutku ako aj na základe dokazovania vykonaného v prípravnom konaní nemal ani krajský súd žiadne pochybnosti o tom, že obžalovaný je vinný zo skutku kvalifikovaného ako prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1 , ods. 2 písm.a/ Tr. zák.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní je zároveň zrejmé, že okresný súd prijal vyhlásenie obžalovaného N. D., že je vinný na základe riadneho procesného postupu podľa § 257 ods. 1 a násl. Tr. por., pričom následne vykonal dokazovanie len o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie o uložení trestu a náhrade škody.

Vo vzťahu k výroku o treste sa krajský súd dôsledne zaoberal argumentáciou obhajoby a dokazovaním vykonaným okresným súdom. V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že vo vzťahu k výroku o treste vykonal okresný súd dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vychádzal zo všetkých skutočností majúcich význam pre určenie druhu trestu a jeho výmery podľa § 34 ods. 1 a násl. Tr. zák. avšak podľa názoru krajského súdu dostatočne nezohľadnil osobu obžalovaného, jeho predchádzajúci život a znaleckým dokazovaním preukázanú skutočnosť, že technickou príčinou dopravnej nehody bola súčinnosť -jednak nesprávnej techniky jazdy vodiča - obžalovaného a to jeho okamžitá rýchlosť jazdy, ktorá bola vyššia ako rýchlosť jazdy najvyššie dovolaná v predmetom úseku, z čoho vyplynula jeho oneskorená reakcia na pohyb chodca a čoho následkom bola skutočnosť, že z technického hľadiska nedal prednosť chodcovi, ktorý sa pohyboval na riadne vyznačenom priechode pre chodcov,

-ako aj nesprávna technika pohybu chodca - poškodeného, ktorý neprispôbil svoje správania situácií v cestnej premávke, čoho následkom bola skutočnosť, že vstup na vozovku na riadne vyznačený prechod pre chodcov neuskutočnil z technického hľadiska bez nebezpečenstva vo vzťahu k prevádzkovej rýchlosti jazdy vozidla Ford S Max.

Vo vzťahu k osobe obžalovaného mal aj krajský súd preukázané, že ide o doposiaľ bezúhonnú osobu, ktorá nemá záznam v registri trestov a čo je vo vzťahu k predmetnej trestnej veci podstatné, má jediný záznam v evidenčnej karte vodiča. Je dlhodobo zamestnaný ako údržbár, zamestnávateľom je hodnotený kladne, býva so svojou rodinou v Družstevnej pri Hornáde, do práce dochádza do mestskej časti Košice- Nad Jazerom. V dôsledku dopravnej nehody je v dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti, poškodenému sa listom z apríla 2021 ospravedlnil. Má jedno maloleté dieťa, doposiaľ nebol riešený ani komisiou verejného poriadku v mieste bydliska. Od spáchania skutku uplynulo do rozhodovania krajského súdu takmer 22 mesiacov, pričom súdu nie sú známe žiadne skutočnosti, aby sa v priebehu tejto doby dopustil iného protiprávneho konania.

Rovnako ako okresný súd ani krajský súd nemal pochybnosti o aplikácii pohľadujúcich okolností podľa § 36 písm./ Tr. zák. a § 36 písm. I/ Tr. zák., t.j., že obžalovaný pred spáchaním predmetného skutku viedol riadny život a k spáchaniu trestného činu sa priznal a tento úprimne oľutoval. Príťažujúce okolnosti nezistil ani krajský súd žiadne.

Trestný zákon podľa § 149 ods. 2 určuje trestnú sadzbu vo výmere 2 rokov až 5 rokov. Pri ustálení dvoch pohľadujúcich okolností a za absencie príťažujúcej okolnosti, tak krajský súd pri prevahe pohľadujúcich okolností aplikujúc ustanovenie § 38 ods. 3 Tr. zák. vychádzal po znížení hornej hranice takto zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu z trestnej sadzby 2 až 4 roky.

Zhodnotiac všetky vyššie uvedené skutočnosti vrátane zavinenia obžalovaného, nesprávnu techniku pohybu poškodeného a osobné pomery obžalovaného dospel krajský súd k záveru, že trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov teda na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov je trestom dostatočným a podľa názoru krajského súdu spĺňa všetky kritéria z hľadiska tak individuálnej ako aj generálnej prevencie.

V tejto súvislosti zároveň krajský súd dodáva, že vzhľadom na osobu obžalovaného a jeho predchádzajúci život sa stotožnil aj s argumentáciou obhajoby v tom smere, že ide o ojedinelé zlyhanie obžalovaného, ktoré si nevyžaduje potrebu podrobovať sa výchovnému programu, ktorý by mal byť zameraný na bezpečnosť v cestnej doprave a v tomto smere ani dohľadu probačného a mediačného úradníka, zvlášť za situácie, že obžalovaný je sám v dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti.

Všetky vyššie uvedené skutočnosti sú zároveň konkrétnymi okolnosťami, ktoré súd posudzoval aj pre potreby ukladania trestu zákazu činnosti riadenia motorových vozidiel každého druhu, ktorý určil vo výmere dva a pol roka.

Po podrobnom preskúmaní spisového materiálu dospel krajský súd aj k názoru, že dôvodné je aj odvolanie poškodených - rodičov F. A. a H. A. aj keď nie v rozsahu navrhovanom touto procesnou stranou a to z nasledovných dôvodov.

Z výpovedí oboch týchto poškodených je zrejmé, že zo synom žili v jednej domácnosti od narodenia, bol to ich najmilší syn, vždy im prízvukoval, že sa o nich postará do smrti, avšak odišiel skôr ako oni. Vždy s nimi chodil po lekároch, staral sa o dom, záhradu, nákupy, finančne im pomáhal. Sú na tom zle najmä po emočnej stránke. Jeho izba zostala doposiaľ nedotknutá, stále čakajú, že sa vráti.

U poškodených ide o osoby vo veku cca 72 a 70 rokov s tým, že otec F. A. je po porážke. Obaja rodičia si už v prípravnom konaní uplatnili nárok nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla predmetným skutkom na ich právach, najmä na ich práve na súkromie, rodinný život a ich zdravie a to vo výške po 20.000.-€.

Vzhľadom na definíciu pojmu škoda § 46 ods. 1 Tr .por. povinnosť rozhodnúť o jej náhrade v odsudzujúcom rozsudku ak bol nárok riadne uplatnený sa vzťahuje na škodu majetkovú, morálnu aj inú, aj na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem morálna škoda vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému úmyselným násilným trestným činom treba v prípade smrti vykladať v súlade s výkladom pojmu nemajetková ujma v občianskom konaní.

Je zrejmé, že trestnoprávny pojem škoda je obsahovo výrazne širší a obsiahlejší ako pojem škoda v práve súkromnom. Trestný poriadok v zmieňovanom ustanovení § 46 ods. 1 totižto vychádza z pojmu škoda, resp. definuje jeho obsah nie v zmysle dnes už v Európe postupne prekonanej a prekonávanej predstavy o škode ako zásahu výlučne do majetkových práv poškodeného, ale nazerá na škodu modernejším chápaním ako na protiprávny zásah do materiálnych i nemateriálnych práv, pričom výsledkom takého zásahu môže byť logicky nielen ujma materiálna, majetková či peňažná, ale aj ujma nemateriálna, teda ktorá sa neprejaví vo sfére materiálnej ale vo sfére inej tvorenej všetkými

ostatnými právami, inej nie materiálnej povahy, ktorej právny poriadok priznáva ochranu a ich porušenie sankcionuje.

Pojem morálna škoda a iná škoda vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému zavineným protiprávnym konaním sankcionovaným normami trestného práva je potrebné vnímať ako pojmy, ktoré sú v priamej súvislosti so všeobecným pojmom nemajetková ujma v práve civilnom.

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní je nutné rešpektovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, na ktorých je uplatnený nárok založený a ktorými sa tiež aj riadi. Tieto predpisy špecificky upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady.

Podľa § 11 O.z. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 2 O.z. pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 O.z., najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 O.z. výšku náhrady podľa § 13 ods. 2 O.z. určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľnou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť pri tom na dve hľadiská a to na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Aj napriek tomu, že súd voľnou úvahou určuje výšku nemajetkovej ujmy, z návrhu v adhéznom konaní musí byť zjavné, ako výšku poškodený žiada.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že ustanovenia § 11 a násl. O.z. poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo aj vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodinný, zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne. Je nepochybné, že úmrtie blízkej osoby predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby.

Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pri tom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase teda v tej istej situácii vnímala aj každá iná fyzická osoba.

Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

Občiansky zákonník nestanovuje žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy. Stanovuje len to, že zadosťučinenie má byť primerané.

V nadväznosti na vyššie uvedené nemal krajský súd žiadne pochybnosti o tom, že konaním obžalovaného došlo k zásahu do osobnostných práv poškodených a že jeho konaním došlo k pretrhnutiu úzkych v podstate najbližších citových väzieb medzi matkou, otcom a synom. Je notoricky známe, že smrť blízkej osoby je najviac traumatizujúcou okolnosťou predovšetkým kvôli nezvratnosti tohto stavu. Krajský súd nemal dôvod pochybovať o žiali a bolesti pozostalých rodičov poškodeného F. A., z ich výpovedí je zrejmé, že ich syn sa neoženil, býval s nimi v spoločnej domácnosti od narodenia, staral sa o dom a o nich ako o svojich rodičov, pričom im aj finančne pomáhal a zabezpečoval v prípade potreby aj zdravotnú starostlivosť, zvlášť o otca, ktorý bol po porážke.

Pokiaľ ide o primeranosť výšky nemajetkovej ujmy, za základ v predmetnom trestnom konaní považoval krajský súd Zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 12 určuje rozsah odškodnenia.

Podľa § 12 ods. 2 citovaného zákona ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu, má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške 25 násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy, platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

Minimálna mzda za rok 2021, kedy došlo ku skutku, ktorý je predmetom tohto konania bola stanovená vo výške 623.-€. 25 násobok sumy 623.-€ teda predstavuje sumu 15.575.-€.

V tejto súvislosti je ale potrebné zároveň zdôrazniť, že predmetný zákon upravuje práva, ochranu a podporu obetí trestných činov, vzťahy medzi štátom a subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a finančné odškodňovanie obetí násilných trestných činov.

Trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods.1,2 Tr. zákona je však nedbanlivostným trestným činom a teda nie úmyselným násilným trestným činom, na ktorý sa vzťahuje uvedený zákon.

Preto krajský súd vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, týkajúcich sa určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch považoval za nevyhnutné prihliadnúť aj na túto skutočnosť, ako na jednu z okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Ďalšou okolnosťou, ktorú krajský súd zohľadňoval bola skutočnosť nepochybne vyplývajúca z vykonaného znaleckého dokazovania, na ktorú už vyššie poukázal a to, že popri nedbanlivostnom zavinení obžalovaného bola jedným z prvkov nehodového deja nesprávna technika pohybu chodca nebohého F. A..

Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností tak dospel krajský súd k názoru, že v danom konkrétnom prípade je primeraným zadostučinením určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 4.000.-€ pre každého z poškodených - rodičov nebohého.

Obligatórne podľa § 288 ods. 2 Tr. por. krajský súd poškodených F. A., nar. XX.XX.XXXX a H. A., nar. XX.XX.XXXX odkázal so zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody na civilný proces.

Z uvedených dôvodov rozhodol odvolací súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom tento rozsudok bol prijatý hlasovaním senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.